

Sygn. akt VIII U 467/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2017 roku w Lublinie

sprawy S. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 29 lutego 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala S. R. prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2016 roku.

Sygn. akt VIII U 467/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015, poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. 1983, Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił S. R. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach podając, iż skarżący nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w takich warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 12 marca 1979 roku do 30 czerwca 1994 roku (15 lat, 3 miesiące i 20 dni) w Państwowym Ośrodku (...) w S., ponieważ przedłożone świadectwo pracy zaliczanej do pierwszej kategorii zatrudnienia jest nieprawidłowe, albowiem zawiera nieprawidłowy akt resortowy (powinno być podane Zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 4 listopada 1998 roku). Zgodnie z obowiązującymi w tamtym okresie aktem resortowym należy określić rodzaj zatrudnienia oraz zajmowane stanowisko z podaniem numeru: wykazu, działu, pozycji oraz punktu (k.45 akt ZUS).

W odwołaniu złożonym w dniu 21 marca 2016 roku S. R. wskazał, iż w okresie zakwestionowanym przez organ rentowy pracował w warunkach szczególnych. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury (odwołanie k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 7-7v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca S. R. urodził się w dniu (...), a wniosek o prawo do emerytury złożył w dniu 1 lutego 2016 roku (k. 1-4 akt ZUS). Dołączył do niego m. in. świadectwo wykonywania pracy zaliczanej do pierwszej kategorii zatrudnienia z dnia 26 sierpnia 1994 roku, z którego wynika, że w okresie od 1 września 1972 roku do 30 czerwca 1994 roku był zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w S.

i w okresie od dnia 12 marca 1979 roku do 30 czerwca 1994 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku ślusarza regeneracji rozpylaczy i wtryskiwaczy wymienionym w Dziale nr XII, poz. 14 nr 2 wykazu stanowiącego załącznik nr do Zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach(k.10 akt ZUS).

Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 25 lat, 8 miesięcy i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. W dniu 29 lutego 2016 roku organ rentowy wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję, w której odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury (decyzja k.45 akt ZUS).

Sąd ustalił w niniejszym postępowaniu, iż w dniu 1 września 1972 roku wnioskodawca został zatrudniony w Państwowym Ośrodku (...) w S. w charakterze ucznia praktycznej nauki zawodu. Na tym stanowisku przez 3 dni w tygodniu pracował, a przez trzy dni uczęszczał na zajęcia teoretyczne. Jako uczeń był zatrudniony do 01.09.1975r. Następnie został zatrudniony po powrocie z wojska, od listopada 1977r. na stanowisku tokarza. Od dnia 25 października 1975 roku do dnia 17 listopada 1977 roku obywatel zasadniczą służbę wojskową(książeczka wojskowa k. 41-42 akt ZUS). Z dniem 11 listopada 1977 roku powrócił do pracy w macierzystym zakładzie pracy. Zajmował się na tym stanowisku obróbką odlewów żeliwnych na tokarce. Mianowicie zakładał na tokarkę odlew, któremu nadawał odpowiedni wymiar (zeznania wnioskodawcy k. 15v-16,37-37v a.s., zeznania świadków J. G. k. 35v-36 a.s., B. Z. k.36-36v a.s., książeczka ubezpieczeniowa k. 33 akt ZUS, akta osobowe, k.19 a.s.).

Z dniem 12 marca 1979 roku otrzymał angaż na stanowisko szlifierza regeneracji i rozpylaczy i wtryskiwaczy, pracę wykonywał wówczas na wydziale (...) (świadectwo pracy k. 9 akt ZUS, angaże-akta osobowe, k. 19 a.s., zeznania wnioskodawcy k. 37). Wtryskiwacze były elementami silnika spalinowego, a rozpylacze były częścią wtryskiwaczy. Głównie zajmował się on naprawą tych rozpylaczy. Do obowiązków wnioskodawcy należało rozkręcenie wtryskiwacza, który składał się z wielu elementów, w tym rozpylaczy. W rozpylaczu znajdowała się igła, podczas regeneracji należało odtworzyć na szlifierce stożek igły i korpus. Po tej czynności wnioskodawca wkładał igłę z powrotem do rozpylacza i sprawdzał na próbniku czy wtryskiwacz działa prawidłowo. Wnioskodawca wyrównywał również czoło wtryskiwacza, poprzez docieranie na płycie traserskiej (zeznania wnioskodawcy k. 15v-16,37-37v a.s., zeznania świadków: J. G. k. 35v-36 a.s., B. Z. k.36-36v a.s.).

Od dnia 1983 r. pracował w charakterze ślusarza regeneracji rozpylaczy i wtryskiwaczy (świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1994 roku k. 9 akt ZUS, akta osobowe, k.19). Jednak jego zakres obowiązków nie uległ zmianie. Sporadycznie zajmował się dorabianiem części na tokarce, jednakże ta praca również była związana z regeneracją wtryskiwaczy, dorabiał bowiem elementy do wtryskiwaczy. Praca odbywała się na hali, na dwie zmiany, w brygadach, ale też były stanowiska samodzielne. Pracownicy otrzymywali mleko i kawę. Nie było przestojów. Pracodawca osobom zatrudnionym w takim charakterze jak wnioskodawca wpisywał nazwy stanowisk pracy zamiennie - raz szlifierz, raz ślusarz regeneracji. Na hali, na której pracował było zimno, wydzielaly się opary z oleju napędowego, który służył do mycia i sprawdzania rozpylaczy (zeznania wnioskodawcy k. 15v-16,37-37v a.s., zeznania świadków: J. G. k. 35v-36 a.s., B. Z. k.36-36v a.s.).

Z dniem 30 czerwca 1994 roku rozwiązano z wnioskodawcą stosunek pracy(świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1994 roku k. 9 akt ZUS).

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla wnioskodawcy. Byli oni jego współpracownikami w okresie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy i mieli bezpośredni wgląd i styczność z wykonywanymi przez niego czynnościami.

Wskazani świadkowie dysponowali, niezbędnymi wiadomościami w zakresie charakteru czynności wykonywanych przez wnioskodawcę, jego obowiązków, warunków zatrudnienia i zasad organizacji pracy. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami skarżącego. Nie ma podstaw, by kwestionować ich zeznania i zarzucać im nieprawdę czy stronniczość. W związku z powyższym Sąd obdarzył w całości wiarą zeznania zeznających w sprawie świadków.

W świetle powyższych ustaleń należało stwierdzić, że również zeznania skarżącego są wiarygodne.

Sąd obdarzył wiarą zgromadzone w sprawie dowody nieosobowe w postaci dokumentów, znajdujące się w aktach organu rentowego i aktach osobowych. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu. Na podstawie tych dokumentów w powiązaniu z zeznaniami wnioskodawcy i świadków, możliwe było ustalenie okresów pracy i zakresu obowiązków skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Resumując, aby nabyć prawo do emerytury J. G. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że skarżący nie był i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ukończył obniżony do 60 lat wiek emerytalny i na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymował się co najmniej dwudziestopięcioletnim stażem pracy.

Rozważając czy wykonywaną przez skarżącego pracę w trakcie spornego okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w S. od 12 marca 1979 roku do 30 czerwca 1994 roku można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu emerytalnego o przyznanie świadczenia przedłożył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze na potwierdzenie tej okoliczności. Zakład zakwestionował jednak ten dokument podnosząc zarzuty natury formalnej.

W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć, bowiem na uwadze, że nawet brak stosownej dokumentacji nie oznacza sam w sobie, że pracownik nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku, z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi. Zgodnie z treścią art. 473 k.p.c., w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. H UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach ZUS wnioskodawcy, aktach osobowych oraz jego zeznaniach i zeznaniach świadków pozwoliło ustalić w sposób pewny, że wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych będąc zatrudnionym w Państwowym Ośrodku (...) w S. od 12 marca 1979 roku do 30 czerwca 1994 roku. Czynności wykonywane przez wnioskodawcę w w/w okresie opisane są w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w wykazie A, dziale XIV, poz. 14, tj. prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych.

Odnosnie uznanego okresu pracy, jako pracy w warunkach szczególnych, należy podkreślić, że Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego, które nakazuje przy ustalaniu, czy praca wykonywana była w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy

(por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., sygn. III UK 174/10, wyrok z dnia 9 marca 2010 r., sygn. I UK 324/09; wyrok z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzone stanowisko pracy, które nie zostało wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów oraz aktu resortowego.

Stwierdzić należy, iż uznając wyżej wskazany okres jako okres pracy w warunkach szczególnych, przekracza on ustawowo wymagany próg pracy w tychże warunkach i wynosi 15 lat, 3 miesiące i 20 dni.

W związku z powyższym należy uznać, iż S. R. spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów. Prawo do świadczenia zostało ustalone od dnia 1 lutego 2016 roku, to jest od dnia złożenia wniosku o przyznanie emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.